

«ПАГАВАРУ З ІМІ, ПАЦАЛУЮ»

Усё пра конны спорт: хараство і небяспека «ЖЫЦЦЯ» на канюшні

«Конь — не клюшка»

Сезон у конным спорце, у адрозненне ад іншых відаў, доўжыцца практычна круглы год, бывае такое, што ён і зусім не завяршаецца. Для нашай гераіні цяпер час падрыхтоўкі да этапу Кубка свету, які крыху менш чым праз месяц пройдзе ў Маскве. Гэта будзе заключны старт каляндарнага года, пасля якога стане зразумела, ці трапіць Ганна ў фінал Кубка свету.

— Наогул, мы ўвесь час працуем, — расказвае спартсменка. — Бо конь — гэта не клюшка, яго нельга пакінуць на адпачынак або нават на выхадныя. У нядзелю я ўсё роўна іду на канюшню, буду выводзіць коней, мы тут ужо жывём.

Прабіцца ў фінал Кубка свету для прадстаўніцы Беларусі будзе вельмі прэстыжна (туды трапляюць толькі 18 найлепшых наезнікаў свету), бо, нягледзячы на багатую гісторыю коннага спорту ў краіне, зараз гэты від у зацішы.

— Шанцы ёсць, у двух фіналах Кубка свету я ўжо прымала ўдзел, мяркую, і ў трэці ў сваёй кар’еры траплю, — абнадзейвае Ганна. — У мінулым годзе я стала 15-й, для Беларусі гэта было вельмі прэстыжна, бо Кубак свету па ўзроўні перасягае чэмпіянат Еўропы і свету.

Акрамя гэтага турніру, наступны год стане для Ганны вельмі важным яшчэ і таму, што ён перада-алімпійскі. У першыя дні студзеня 2019-га будуць абвешчаны старты, у якіх можна будзе зарабіць ачкі, каб трапіць на Алімпійскія гульні.

— Накіравацца ў Токіа камандай шанцы невялікія, але дзве асабістыя ліцэнзіі заваяваць мы можам, — дзеліцца чаканнямі спартсменка. — Для нашай геаграфічнай зоны будуць арганізаваны асобныя старты, у якіх у тым ліку прымуць удзел палякі і расіяне. З коней галоўным прэтэндэнтам паехаць са мной на алімпіяду з’яўляецца Задзяк, ён у добрай форме, зараз яму дзесяць гадоў, будзе 11, гэта пік для каня. Арлекін старэйшы, таму ўжо можа ленавацца і на трэніроўках, і на спаборніцтвах.

«Заслугі мамы нічога не значаць»

Сёння Ганна Карасёва выступае толькі ў выездцы, хоць пачынала заняці конным спортам дзяўчына

з канкура, аднак пасля першага медагледу ў вялікім спорце наезніцы забаранілі скакаць.

— Вядома, усё роўна скакала цішком, — прызнаецца Ганна. — Але пазней сканцэнтравалася толькі на выездцы. Хоць у свеце ёсць спартсмены, якія выступаюць адразу ў некалькіх дысцыплінах, — выездка вельмі складаны від коннага спорту, перш за ўсё гэта карпатлівая праца. Коні могуць удзельнічаць у праграме Вялікага прыза (алімпійскай) толькі з васьмі гадоў, гэта значыць з трох да васьмі ты проста яго выхоўваеш, — тлумачыць спартсменка. — Я думаю, таму ў выездцы большасць жанчын, яны церпяць гэтую павольную, манатонную працу.

Гераіня расказвае, што больш за ўсё для гэтай дысцыпліны падыходзяць коні нямецкіх і галандскіх парод.

— Мы часцей гаворым нават не пра пароды, а пра «бацькоў» каня. Напрыклад, калі конь бег Вялікі прыз, потым ад гэтага каня мы купляем жарабят. Усе галоўныя якасці перадаюцца па генах. Напрыклад, зараз мы ездзілі выбіраць коней у Германію, яны стаяць на прадажнай канюшні, ты ідзеш і нават мянушку жарабяці не знаходзіш, напісана толькі імя таты. Глядзіш, нейкі знакамты, мянушку дзесяці чуў, значыць, недзе выступаў, тады просіш, каб жарабя вывелі і паказалі. А вось мянушка і заслугі мамы наогул нічога не значаць.

Працэдура выбару каня даволі цікавая: у першую чаргу жарабя выбіраюць па бацьку, потым выводзяць з дзенніка на праход, каб уважліва ацаніць яго.

— У жарабяці абавязкова павінны быць доўгія пярэднія ногі, доўгая шыя, холка вышэй за круп. Потым ужо глядзім алюр (хада каня), як ён рухаецца на волі, — адзначае Ганна і дадае, што цана на жарабя

ад вядомага таты будзе стартаваць ад 20 тысяч еўра.

«Ад каня патрэбны гены, а ад спартсмена — галава»

Поспех пары на спаборніцтвах Карасёва падзяліла б у прапорцыі 50 на 50. Спартсменка запэўнівае: якім бы вялікім ні быў спартсмен, калі ён сядзе на звычайную жывёлу, нічога не атрымаецца.

— Ад каня патрэбны гены, а ад спартсмена перш за ўсё — галава. Калі была маленькая, трэнер мне сказала: «Прыйдзеш, калі табе будзе 30». Бо чалавек разумова сталее менавіта да гэтага ўзросту, — расказвае Ганна. — Зараз у мяне дзевяць коней, атрымліваецца, дзевяць трэніровак у дзень, кожная па 45—50 хвілін, вопыт напрацоўваецца з гадамі, на кожным кані нешта спрабуеш, робіш, псуеш, потым выпраўляеш. Трэба накатаць свой час, навучыцца працаваць правільна. Цяжка таму, што гэта работа не толькі над сабой, а яшчэ і з жывёлай. Можна сябе прымусяць бегач калі трэба, а тут як? Гэта жывая істота, калі штосьці баліць, ён не можа сказаць, а я яго прымушаю працаваць.

«Яны адчуваюць мяне па кроках»

Адзін з самых важных кампанентаў поспеху ў конным спорце — знайсці агульную мову з канём. Часам гэтага зрабіць не ўдаецца, і тады жывёлу даводзіцца прадаваць. Такія выпадкі былі і ў нашай гераіні.

— Пара наезнік-конь павінна супасці. У Галандыі быў конь Тацілас, феноменальны, чэмпіён свету і Еўропы. Галандцы прадалі яго немцам за 15 мільёнаў еўра, а нямецкі спартсмен нічога не паказаў на ім. Ён проста не змог ехаць, — кажа Ганна.

Таму наладзіць кантакт і навучыцца разумець жывёлу лепш адразу, з першых дзён знаёмства.

— У іх, як і ў людзей, ёсць настрой. Па размінцы ўжо зразумела, ці будзе сёння работа. Гэта ж жывая істота, можа, устаў не з той нагі, або месяц не ў той фазе, — усміхаецца Ганна. — А можа, у яго баліць нешта, калі ногі, відаць адразу, а бывае, што спіна. Садзішся, а ён прагінаецца, думаеш, няўжо пончык лішні з’ела, а потым сядло здымаеш, прамацваеш усю спіну — то цягліца расцягнутая, то не разагрэлася штосьці.

На канюшні Ганна кожны дзень, калі даводзіцца ад’язджаць па іншых справах, вечарам яна абавязкова вяртаецца, каб проста пацалаваць кожнага гадаванца ў носік.

— Бяру кішэнню цукру і ўсіх абыходжу, свае гэта коні ці не. Яны адчуваюць мяне па кроках. Бывае, зайду на дыбачках, каб іх не трывожыць, а яны тут як тут, асабліва Арлекін: мама прыйшла. Пагавару з імі, пацалую, святло выключу і дадому.

Нягледзячы на тое, што Ганна называе коней самымі разумнымі жывёламі, яна заўважае, што праца з імі даволі траўманебяспечная. Напэўна, гэта памятаюць і аматары спорту, пару гадоў таму ў Ратамцы ў ходзе спаборніцтваў у трохбор’і загінуў спартсмен. А летась у свеце было зафіксавана каля дзесяці смерцяў, у асноўным таксама ў трохбор’і.

— Бывае, што коні б’юць заднімі нагамі, — расказвае Ганна. — Мясце таксама ў мінулым годзе ўдарыў: у выніку — парваная цягліца на назе. Гэта жывая істота, якая ваżyць 500 кілаграмаў, што ў яе ў галаве — ніхто не ведае. Такі ў мяне Арлекін, у яго свавольны характар з самага дзяцінства. Калі б ён трапіўся мне такі цяпер, не ўзялася б за гэтага каня, але тады выбару не было. Многія мне казалі: кінь, ты на ім заб’ешся, а я паў-

наезнік на кані, які блішчыць, а спартсмен апрануты з іголачкі, бо конны спорт — гэта спорт кара-лёў, — заўважае Ганна. — Ёсць спецыялізаваная англійская фірма, якая шые цыліндры, адзін галаўны ўбор каштуе тры тысячы еўра. Праўда, мы пакуль да такога не даслі. Я часцей за ўсё купляю адзенне нямецкіх фірмаў, фрак — каля 800 еўра, боты — 1000, цыліндр — 300—400, брыджы — 200, пальчаткі — 50, шпory — 50, увогуле ў тысячы дзве еўра ўкласціся можна.

«Нараджаць паехала з канюшні»

За сваю спартыўную кар’еру Ганна Карасёва двойчы хадзіла ў дэкрэт, але доўжыўся гэты водпуск лічаныя месяцы.

тарала, што гэта мой конь, на якім заваюю многае. У выніку Арлекін мяне і вывёў на сусветную арэну, на ім я атрымала званне майстра спорту міжнароднага класа і маё прозвішча асацыюецца менавіта з гэтым канём.

«Галаўны ўбор за тры тысячы еўра»

Акрамя цяперашніх дзевяці коней, хутка ў канюшню Ганны дадасца яшчэ восем маладых. Спартсменка стараецца даглядаць іх сама, хоць вялікая частка працы прыпадае і на конегадоўцаў.

— У мяне няма спецыяльнай ветэрынарнай адукацыі, але я бачу, калі з канём штосьці не так. У мяне ёсць цэлая куча ўсякіх мазяў. Для капытоў — зімовыя, летнія; уціркі — астуджальныя, сгравальныя, рэлаксавальныя. Ёсць усё для прыгажосці коней: спецыяльныя шампуні, спрэі для хваста, спрэі з пахамі, як туалетныя воды. Стрыжом коней, нават цалкам голім, таму што, калі шэрсць абрастае, яны моцна пацеюць. Раз на месяц абавязкова падкоўваем, — расказвае суразмоўніца.

У выездцы вельмі важным з’яўляецца не толькі знешні выгляд каня, але і знешнасць наезніка. Апра-нуцца спартсмену проста, але не вельмі танна.

— Думаю, любому суддзі пры-емна ўбачыць, калі выяжджае

— На чацвёртым месяцы цяжар-насці я яшчэ выступала на спаборніцтвах, потым ужо злезла з каня, нарадзіла і праз тры тыдні села зноў. Паехала на спаборніцтвы ва Украіну і адразу выйграла там турнір, — натхнёна кажа гераіня. — Вяртанне давалася мне лёгка, можа быць таму, што было такое вялізнае жаданне выступаць, я ж увесь час на канюшні і нараджаць паехала адсюль. Неяк цяжарная нават звалілася з каня, не памятаю, які быў месяц, але ўсё абышлося, устала і паехала далей.

Не дзіўна, што і дачкі Ганны выраслі на канюшні, старэйшая плануе пайсці па слядах мамы, сёння ў яе ўжо ёсць уласны поні, на ім яна трэніруецца і выступае на спаборніцтвах.

— Яны тут з часоў, калі былі яшчэ ў калысках, старэйшая — проста фанат коней. Падымаецца ў шэсць раніцы: «Мама, на канюшню!» Раней яна ездзіла на Задзяку, але ён у мяне вялікі, шукала ёй поні і вось нядаўна зрабіла сюрпрыз — купіла. Праўда, ён ужо сідваў яе пару разоў. Аднойчы дачка вельмі напалохалася, потым баялася сесці на яго, але неяк перамагла сябе, села, навучылася быць трохі нахабнейшай, і цяпер яны найлепшыя сябры. Я толькі падтрымліваю яе захапленне, адзінае, яна хоча скакаць, ёй не падабаецца выездка, і мяне гэта, вядома, палохае.

Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.